

23.12.13

Eesti Arstide Liidu arvamus Kollektiivlepingu ja kollektiivse töötüli lahendamise seaduse eelnõu kohta

Esitame oma seisukohad ja ettepanekud eelnõu sätete kohta, mida peame kollektiivsete töösuhete regulatsioonis kõige olulisemaks. Kuna arstide liitu ei kaasatud eelnõu väljatöötamisse, siis ei ole me suhteliselt lühikese perioodi jooksul, mil eelnõu on olnud avalikult kättesaadav, jõudnud kõiki punkte põhjalikult analüüsida.

EAL on seisukohal, et eelnõu tervikuna ei ole kooskõlas sotsiaalpartnerluse euroopalike tavade ja Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) põhimõtetega.

EAL kommentaarid ja ettepanekud:

1. Kollektiivlepingu sõlmimine töötingimuste reguleerimiseks on tarbetu kitsendus. Lähtudes lepinguvabaduse põhimõtetest tuleb pooltele anda õigus sõlmida leping, mis reguleerib kollektiivseid töösuhteid laiemalt. Selguse huvides võiks kaaluda kollektiivlepingu sisu kirjeldamist avatud loeteluna.
2. Valdkondades, kus otsene tööandja või tööandjate liit tegutseb riigi poolt määratud tingimustes ja rahastamine toimub riigieelarvest (näiteks tervishoid), on vaja, et valdkonda kureeriv minister osaleb üleriigilise kollektiivlepingu läbirääkimistel ja vajadusel on ka lepingu pool. Samuti ei saa välistada, et lepingu pool on kohalik omavalitsus või omavalitsuste liit.
3. Täiesti vastuvõetamatu on säte, mis kuulutab ebaseaduslikuks streigid, millega avaldatakse survet täidesaatva või seadusandliku võimu tegevusele. Sisuliselt võtab see streigiõiguse avaliku sektori töötajatelt, kus tegevust reguleerib ja rahastab riik.
4. Eelnõu kohaselt ei ole läbirääkimiste pidamine kohustuslik. Samuti on võimalik kollektiivleping üles ütelda. Teeme ettepaneku lisada säte, et juhul kui üks pool keeldub läbirääkimistest või ütleb lepingu üles, siis saab teine pool kohe streigiõiguse, ilma lepitusmenetlust läbimata.
5. Kollektiivlepingu laiendamine on eelnõus liiga keeruline ja ajamahukas. Juhul, kui läbirääkimised toimuvad streigi ajal, pikendab see streigi kestust, mis ei ole mõistlik. Laiendamine nähakse ette väga piiratud ulatuses: töötasu, puhkus ning töö- ja puhkeaeg. See paneb ebavõrdsesse olukorda töötajad, kes kuuluvad ametiühingusse, kuid kelle tööandja ei kuulu tööandjate liitu. Käsitlemata on olukord, kus valdkonna tööandjate liit puudub. Eelnõu järgi ei ole sellisel juhul võimalik sõlmida kogu valdkonda hõlmavat (laiendatud) kollektiivlepingut.
6. Teenused, mille puhul on töökatkestuse õigus piiratud, tuleb määrata seaduse või selle rakendusaktidega. Minimaalse teenuse peavad kokku leppima tööandjad ja töötajad ja riiklik lepitaja võib selles osaleda vahendajana.
7. Töökatkestusega peab olema õigus survestada teist poolt ka siis, kui see ei täida kollektiivlepingut.

Leiame, et esitatud kujul ei ole eelnõu vastuvõtmiseks valmis. Soovime osaleda selle edasises menetluses.

Lugupidamisega

Andres Kork
EAL president